

Organizační platforma zasítovaných spolupracujících organizací

2024 – 2028

Fakulta tělesné kultury Univerzita Palackého v Olomouci

Autor: Ondřej Ješina

Spolupráce: Ladislav Baloun

Grafická úprava: Ivana Wengrynová

24. únor 2025

Spolufinancováno
Evropskou unií

MŠMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

idzok

Fakulta
tělesné kultury
Univerzita Palackého
v Olomouci

Pohybová gramotnost pro všechny

Organizační platforma zasíťovaných spolupracujících organizací

“Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje. V tělesné výchově je velmi důležité motivační hodnocení žáků, které vychází ze somatotypu žáka a je postaveno na posuzování osobních výkonů každého jednotlivce a jejich zlepšování bez paušálního porovnávání žáků podle výkonových norem (tabulky, grafy aj.), které neberou v úvahu růstové a genetické předpoklady a aktuální zdravotní stav žáků.” (RVP ZV, 2023, 90-91)

„Aplikované pohybové aktivity jsou svobodným prostředím, kde hledáme způsob řešení, nikoliv důvody, proč to nejde ... “

Koncept pohybové gramotnosti zahrnuje **vztah a motivaci k pohybu**, uvědomění **si významu pohybu** pro život a podpora pohybových aktivit (PA) jako **předpokladu pro zdraví** ve svém holistickém pojetí.

Aplikované pohybové aktivity respektují koncept pohybové gramotnosti, avšak s ohledem na účast žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ve společném vzdělávání přináší inovativní impulzy pro účast všech. V kontextu školní tělesné výchovy (TV) se pak jedná o aplikovanou tělesnou výchovu (ATV) u skupin s převažující účastí žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) a inkluzivní tělesnou výchovu s převažující účastí žáků bez SVP.

Obsah

Aplikované pohybové aktivity	5
Pohybová gramotnost.....	6
Psychomotorický koncept.....	7
Centrum APA	8
Regionální centrum APA a spolupráce s úřadem Olomouckého kraje.....	9
Uvolnění ze školní tělesné výchovy.....	10
Aplikovaná a inkluzní tělesná výchova	12
Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova.....	13
Konzultant APA.....	14
Doporučený postup pro intervence konzultanta APA	15
Spolupráce se školami a školskými poradenskými zařízeními	17
Spolupráce s MŠMT	20
Spolupráce s Českou školní inspekcí.....	22
Spolupráce s Národním pedagogickým institutem.....	24
Spolupráce s pracovišti UP v Olomouci	25
Spolupráce s odbornými, profesními a sportovními organizacemi v neformálním vzdělávání.....	26
Vybrané aktivity Centra APA v kostce	28
Vize pro další rozvoj.....	30
Příklady partnerů	31

THAT'S HOW
WE DO IT...

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Aplikované pohybové aktivity

Termín Aplikované pohybové aktivity (APA, anglicky Adapted Physical Activity) byl poprvé použit v roce 1954 Arthurem Danielsem.

Jedná se o soubor pohybových aktivit, programů, strategií s cílem rozvoje aktivního životního stylu a zvyšování kvality života osob se speciálními potřebami (postižením, znevýhodněním, dlouhodobou nemocí, jinakostí). Přispívá k pozitivnímu ovlivnění celé společnosti ať v rovině kognitivní, postojevé nebo dovednostní. Snaží se o celkový psychický, fyzický i sociální rozvoj všech stran zainteresovaných v procesu postupného sociálního začleňování jedinců z minoritních skupin. Své působení realizuje v kontextu TV, sportu, pohybové rekreace i rehabilitace ve smyslu komprehenzivní rehabilitace. Zabývá se prací s jedinci se speciálními potřebami s využitím pohybových aktivit jako prostředku celkové kultivace jedince a společnosti.

Aplikované pohybové aktivity jsou kinantropologickou multidisciplinární vědní oblastí s výrazným speciálně pedagogickým přesahem, zabývající se zkoumáním změn podmínek a obsahu, ale i dalších činitelů výchovně-vzdělávacího procesu s cílem zlepšení kvality života osob se speciálními potřebami a integrací těchto jedinců mezi většinovou populací prostřednictvím činností pohybového charakteru.

Centrum aplikovaných pohybových aktivit (Centrum APA) svou činností symbioticky doplňuje klasickou akademickou práci a vytváří most mezi teorií a praxí. Je značkou Katedry aplikovaných pohybových aktivit (APA) navenek. Je partnerem pro vás – rodiče, pedagogy, sociální pracovníky, sourozence, manžele a manželky, studenty, děti i dospělé, seniory i předškoláky, zástupce firem i neziskovek. Každého z vás, koho se nějak osobně nebo pracovně dotýká téma aplikovaných pohybových aktivit – tedy pohybových aktivit ve volném čase, školní TV, sportu či komplexní rehabilitaci. Multidisciplinarita aktivit Centra APA a priori vyvolává potřebu spolupráce s mnoha organizacemi v několika společenských a systémových sektorech. Tímto textem chceme zdokumentovat nejdůležitější propojení a snad i inspirovat obdobná pracoviště pro jejich další působení. Komplexnost našich aktivit s sebou přináší i každodenní nutnost spoluvytváření sítí a zapojení dalších subjektů, tzv. networking. Zároveň však považujeme za důležité hned v úvodu představit obdobné koncepty, které se u nás i ve světě často s APA identifikují.

Pohybová gramotnost

Pohybová gramotnost (PG) zahrnuje motivaci, sebedůvěru, pohybové kompetence, znalosti a porozumění, které si jedinec osvojí, aby mohl udržovat pohybovou aktivitu na odpovídající úrovni po celý život. U PG zdůrazňujeme, že nejde primárně o rozvoj pohybových dovedností, ale také o emocionálním a kognitivním zapojení do pohybu.

Pohybová gramotnost souvisí velice úzce s procesem vzdělávání. Vzdělání a PA je oblast důležitá minimálně ze tří důvodů:

1 už malé děti se učí od narození pohybům. Začíná to zvedáním hlavičky, „pasením koníků“, přetáčením vleže, prvními krůčky, chůzí, během, což jsou vesměs motorické fáze jednotlivých vývojových stádií, a každé stadium se vyznačuje jinou charakteristikou. Později učení se pohybům a pohybovým dovednostem pokračuje jako záměrná a uvědomělá činnost, např. naučit se jezdit na koloběžce, na kole, plavat, lyžovat, bruslit atd. Jsou to PA, které si jedinec nebo ještě lépe rodič daného jedince vybírá. Ne každý musí umět jezdit na kole či lyžovat. Mluvíme tedy o vzdělávání v PA, které se od mladšího školního věku stávají součástí školní TV, vlastního individuálního pohybového režimu, volnočasových aktivit či sportovních tréninků.

2 v TV by se měli žáci také učit o významu PA a jejich využití v běžném životě či získávat informace o jednotlivých sportovních disciplínách, jejich pravidlech a možných modifikacích pravidel, historii, olympijském hnutí, dále také o významu pohybové zdatnosti, pohybového režimu, o základech první pomoci při úrazech a další tak, jak je to dáno rámcovými vzdělávacími programy a současnými kurikulárními požadavky. Je to tedy vzdělávání o pohybových aktivitách.

3 prostřednictvím PA v TV se učíme spolupráci a komunikaci v týmu a s jednotlivými aktéry, spoluhráči či protihráči, rozhodčími, získáváme základy pravidel, a tím si osvojujeme princip „fair play“, který se potom odráží do společenského života. Umíme respektovat jednotlivé aktéry, využívat jejich schopností a dovedností či je podporovat. Prostřednictvím pravidelné PA se děti a mladí lidé učí i hygienickým návykům a pravidlům, které s sebou přináší pohybová zátěž a výkon nejen v tréninkové jednotce či v utkání, ale také se učí prostřednictvím PA o svalové nerovnováze, korekci či kompenzaci jednostranného zatížení či o bezpečnosti při PA v nestandardních podmínkách. Mluvíme tedy o vzdělávání prostřednictvím pohybových aktivit.

(Available from: https://www.researchgate.net/publication/301363770_Pohybova_gramotnost_v_Ceske_republice [accessed Nov 22 2024].)

Psychomotorický koncept

V kontextu pedagogickém, případně speciálně pedagogickém je psychomotorika vnímaná jako protipól výkonnostně pojatého konceptu sportu. Velmi úzce souvisí s konceptem PG. Důraz je zde kladen na prožitek z pohybu, uvědomění si sebe jak po stránce tělesné, duševní i sociální. Psychomotorické hry a aktivity na rozvoj psychomotoriky se zaměřují na individuální, ale ještě častěji na skupinové pojetí pohybových aktivit. Nezbytnou součástí je zpětná vazba (reflexe) pro uvědomění si dopadu a efektu realizovaných cvičení. Z tohoto pohledu také velmi úzce souvisí s fenoménem zážitkové pedagogiky.

Psychomotorika, psychomotricity, psychomotorický vývoj, psychomotorická terapie a celá řada dalších přístupů tvoří paradigmatický rozdílný koncept chápáný různými profesními a odbornými skupinami rozdílně. Podobně jako APA se v konceptu psychomotoriky často zmiňuje svobodné prostředí a chápání pohybu nikoliv jako cíle, ale jako nástroje či prostředku pro kultivaci člověka. Svoboda pak nabízí i otevřenost účasti všem jedincům s respektem k jejich jedinečnosti nebo preferencím.

V České republice se podporou psychomotoriky (psychomotricity) zabývá zejména Česká asociace sportu pro všechny prostřednictvím [Komise psychomotoriky](#), dále pak [Česká asociace aplikovaných pohybových aktivit](#). Od roku 2024 je možné studovat toto pojetí na Fakultě tělesné kultury v magisterském studijním programu [Kondiční trénink a psychomotorická rehabilitace \(KAPR\)](#). Na mezinárodní úrovni je pak střešní organizací pro podporu rozvoje psychomotoriky [European Forum of Psychomotricity](#).

- **Příklady některých psychomotoricky orientovaných her a aktivit [zde](#).**
- **Metodické listy pro oblast psychomotorických her [zde](#).**
- **Texty z oblasti psychomotoriky např. [zde](#).**
- **Konference věnovaná rozvoji psychomotoriky např. [zde](#).**

Centrum APA

Jedná se o odborný tým pracovníků z Katedry APA Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého (UP) v Olomouci.

Centrum APA nabízí:

- Poradenství rodičům i školám v oblasti školních i mimoškolních pohybových aktivit.
- Poradenství v oblasti práce se sportovně-kompenzačními pomůckami.
- Zapůjčení sportovních a sportovně-kompenzačních pomůcek.
- Tvorba a realizace Individuálních vzdělávacích plánů (IVP) pro vzdělávací obor Tělesná výchova v ZŠ a SŠ (podpora dětí, žáků, studentů a pedagogických pracovníků).
- Personální podpora při realizaci krátkodobých jednorázových pohybových programů (kurzů, výletů, pobytových akcí).
- Diagnostika a evaluace vybraných charakteristik (motorika, psycho-sociální oblast relevantní pro TV).
- Realizace peer tutoring programu pro školní TV.
- Realizace osvětové a vzdělávací akce typu Paralympijský školní den.
- Poskytnutí metodických materiálů pedagogickým pracovníkům.
- Zaškolení pedagogického pracovníka při realizaci plaveckého nebo lyžařského kurzu.
- Mapování přístupnosti prostor a areálů pro sport a volný čas.
- Více informací na webu <https://apa.upol.cz/>.

Doménou Centra APA je realizovat třetí roli vysokých škol, tedy spojit akademickou a aplikační sféru. Zajistit podmínky pro realizaci praxí studentů relevantních studijních programů zaměřených na aplikované pohybové aktivity. Těmi jsou v současné době zejména:

- **TV se zaměřením na vzdělávání a speciální pedagogiku (Bc. etapa dříve Aplikovaná tělesná výchova – ATV).**
- **Učitelství TV pro SŠ a ZŠ se zaměřením na speciální pedagogiku (Mgr. etapa dříve Aplikovaná tělesná výchova).**
- **Aplikované pohybové aktivity – speciálně pedagogický základ (Bc. etapa)**
- **Aplikované pohybové aktivity – poradenství ve speciální pedagogice (Mgr. etapa)**
- **Kondiční trénink a psychomotorická rehabilitace (Mgr. etapa)**

Kromě výše uvedených programů realizovaných na Fakultě tělesné kultury se obdobný vysokoškolský studijní program vyučuje ještě na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy (FTVS UK), a to Aplikovaná tělesná výchova osob se specifickými potřebami. Právě FTVS UK je pro podporu na vysokoškolské úrovni ojedinělým a nenahraditelným partnerem.

Regionální centrum APA a spolupráce s úřadem Olomouckého kraje

V současnosti Centrum APA většinu aktivit realizuje ve spolupráci s Odborem školství Olomouckého kraje v rámci projektu Implementace dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy 2024–2028 (viz www.idzok.cz). Od roku 2017 byla spolupráce řešena v rámci implementace krajských akčních plánů ve vzdělávání. Díky společným aktivitám byla zahájena činnost Regionálního Centra APA pro Olomoucký kraj. Od začátku našeho působení spolupracujeme v těsné spolupráci s největším poskytovatelem školských poradenských služeb a tím je PPP a SPC Olomouckého kraje. Tato činnost je postavena na dvou základních pilířích:

- **Terénní práce konzultantů APA.**
- **Realizace vzdělávacích programů pro pedagogické pracovníky s cílem rozvoje pohybové gramotnosti pro všechny.**

Cílem činnosti Regionálního centra aplikovaných pohybových aktivit (RC APA) je podpořit rozvoj oblasti pohybové gramotnosti, zdravého životního stylu, bezpečí a well-beingu v prostředí škol, školských organizací i mimoškolních aktivit. Klíčově se zaměříme na žáky, kteří mají s různých důvodů snížený či limitovaný přístup k pohybovým aktivitám nebo jsou ohroženi vyloučením ze systému rozvoje pohybové gramotnosti na školách a školských zařízeních.

RC APA OK poskytuje metodickou i materiální pomoc pedagogům i žákům v rámci nadstandardu podpůrných opatření pro pohybové programy ve školách. Spolupráce se vzdělávacími subjekty je realizována ve sdílení sportovně-kompenzačních pomůcek, poptávání odborných konzultací, pravidelného mentoringu, spolupráce při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů a plánů pedagogické podpory, komunikace všech poradensky zainteresovaných subjektů. Jedná se zejména o podporu při naplňování pohybových aktivit v režimu škol, volnočasových aktivit, individuální poradenství, účast na workshopech, seminářích a dalším vzdělávání.

Uvolnění ze školní tělesné výchovy

Navzdory existenci mezinárodních smluv a strategických dokumentů zavazujících vzdělávací systém v ČR k umožnění rovného přístupu ke vzdělávání pro každé dítě, je bezdůvodné uvolnění ze školní tělesné výchovy u nás často využívanou realitou. Tato legislativou vytvořená možnost má zásadní negativní konsekvence. Nadužívání uvolňování vede k vytváření bariér v přístupu značné skupiny žáků k pohybovým aktivitám a jejich vyloučení z části vzdělávání zaměřené na pohybový rozvoj v průběhu celého dalšího vzdělávání (tělesná výchova, plavecké a lyžařské kurzy, pohybové soutěže a akce). Žáci, u nichž je z důvodů zdravotních limitů potřeba věnovat somatickému rozvoji zvýšenou pozornost, s (in/hypo) aktivitou pracovat a hledat cesty k celoživotní motivaci, jsou tak vyloučeni nejen z tělesné výchovy, ale často i z dalších akcí školy.

Školský zákon 561/2004 velmi jasně deklaruje „právo na rovný přístup ke vzdělávání“ a „zohlednění vzdělávacích potřeb jednotlivce (§ 2). Na základě tohoto práva by měl být zaručený rovný přístup ke vzdělávání všem dětem. Pokud se vyskytnou okolnosti, které limitují možnosti vzdělávání, používá se v kontextu školní legislativy termín *speciální vzdělávací potřeby* (SVP). Příčinou vzniku SVP může být zdravotní stav, ale i jiné životní podmínky na straně žáka. Školský zákon v § 16 uvádí, že pokud mají žáci se SVP nárok na tzv. *podpůrná opatření*, tedy systémovou podporu usnadňující přístup ke vzdělávání, může se jednat např. o „úpravu organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání“, využití asistenta pedagoga, úpravě očekávaných výstupů, individuální vzdělávací plán, ale také systém poradenských služeb a individuální podpory. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami byly dále zpřesněny vyhláškou 27/2016 (8). Vyhláška specifikuje postup při přiznání podpůrných opatření na základě posouzení školským poradenským zařízením (speciálně pedagogické centrum, pedagogicko-psychologická poradna) a dále také konkrétní formy podpory žáka.

S inkluzivní koncepcí aktuálně platného školského zákona se neslučuje institut uvolňování z TV, který je pozůstatkem z právní úpravy předcházející současnému znění školského zákona. Podpůrná opatření logicky směřují i k oblasti TV a předznamenávají snahu o naplňování práv žáků se SVP. Uvolňování z TV je v praxi uplatňováno podle § 50 školského zákona na základních a podle § 67 školského zákona na středních školách. V současnosti nastavený systém založený na posouzení způsobilosti k tělesné výchově

---

lékařskými pracovníky má své limity. Registrující, ale ani odborní lékaři, nejsou seznámeni s celým spektrem pohybových aktivit v TV a při značné časové vytíženosti podléhají tlaku rodičů a dětem podepisují negativní vyjádření ke způsobilosti k TV.

Pro pozitivní změny v systému je tak vedle posílení vzdělání pedagogických a poradenských pracovníků nutná i týmová spoluúčast lékařů na maximální možné podpoře zařazení žáků do vhodných, smysluplně a cíleně vedených pohybových aktivit. Za velmi vhodné se jeví doplnění systému celoživotního vzdělávání relevantních lékařských pracovníků (především obvodních lékařů /pediatrů/ a tělovýchovných lékařů) o oblast aplikovaných pohybových aktivit. Institut uvolňování z TV je nezbytné chápat jako omezení práva na vzdělání s výraznými riziky pro zdraví dítěte. Již při platnosti aktuální úpravy lze formulovat tři opatření (tato opatření byla i součástí závěrů kulatého stolu k tématu začleňování a uvolňování žáků v tělesné výchově realizovaného dne 1. 10. 2024 kanceláří Veřejného ochránce práv):

- **registrující lékaři by se neměli spokojit s pouhým vyjádřením zdravotní nezpůsobilosti či způsobilosti, ale do vydávaných posudků či potvrzení zahrnovat podrobné a konkrétní informace pro zapojení žáka do školní TV (potřeba jednotného formuláře pro posudek);**
- **na základě získaných informací by škola (v případě potřeby ve spolupráci se školským poradenským zařízením) měla vytvořit individuální vzdělávací plán či plán pedagogické podpory, které při zohlednění individuality žáka umožní naplnění vzdělávacích cílů a očekávaných výstupů školní TV, ať již samostatně, nebo ve spolupráci s externími spolupracujícími subjekty (např. konzultant APA);**
- **výuka by měla být vedena v multidisciplinárně koncipované spolupráci se školským poradenským zařízením, případně dalšími spolupracujícími subjekty, včetně možného zapojení nelékařských zdravotnických pracovníků.**

Aplikovaná a inkluzní tělesná výchova

Základním východiskem je vyvolat zásadní změnu koncepce uvolňování z TV, které je nutno chápat jako omezení práva na vzdělání, a tomu musí odpovídat jeho aplikace. TV je jakožto všeobecně vzdělávací předmět určena všem žákům, včetně žáků se SVP. Tělesná výchova realizovaná s přítomností žáka se SVP s nutností úprav může být označovaná jako aplikovaná TV (ATV) v širším slova smyslu. Pro kontext individuální integrace/inkluze či účast žáků se SVP v běžně vedeném třídním kolektivu v systému společného vzdělávání se nejčastěji využívá označení inkluzivní TV (ITV). Pokud je organizačně TV na běžných školách vedena alternativně odděleně s účastí žáků s potřebou podpory pro rozvoj pohybové gramotnosti, pak je vhodné tuto výuku označovat jako zdravotní a aplikovanou TV. V případě doporučení relevantního předmětu speciálně pedagogické péče v systému podpurných opatření, je označován jako zdravotní TV. Pokud se jedná o školu či třídu primárně určenou pro žáky se SVP označujeme takto vedenou výuku jako ATV v užším slova smyslu. S ohledem na aktuální znění rámcového vzdělávacího programu pro tento typ škol či tříd bylo dosud běžné vymezit ještě alternativní předmět s převládajícím zdravotním efektem (v minulosti zdravotní nebo rehabilitační TV).

Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova

Více než ITV je odborné i laické veřejnosti známý termín zdravotní TV. Ten je na mezinárodní úrovni chápán jako podoblast ATV, avšak u nás má v důsledku odlišného vývoje i trochu jiný charakter. Směřuje k pohybovému vzdělávání žáka s podporou. Zařazení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami do inovovaného pojetí prezentovaného námi jako Zdravotní a aplikované tělesné výchovy (ZATV) je možné, až když není jeho zařazení do společného vzdělávání vhodné či s ohledem na jeho potřeby a zdravotní stav žádoucí.

ZATV svým obsahovým zaměřením i využívanými nástroji (tedy realizovanými pohybovými aktivitami) plně respektuje základní vymezení TV. S ohledem na účast žáků s potřebou uplatnění podpůrných opatření respektuje speciální potřeby žáků a nalézá nejvhodnější nástroje pro jejich rozvoj v této organizační formě. Zařazení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami je možné, až když není jeho zařazení do společného vzdělávání vhodné či s ohledem na jeho potřeby a zdravotní stav žádoucí. V případě, že škola není z hlediska nedostatečných prostorových, materiálních, personálních či jiných podmínek schopná vzdělávat žáka v systému inkluzivně vedené tělesné výchovy, může organizačně zařadit žáky v minimálním počtu 6 osob na pedagogického pracovníka do alternativní organizační formy nazvané Zdravotní a aplikovaná tělesná výchova. Maximální počet žáků ve skupině při tom nesmí přesáhnout 14 osob, a to ani v případě zapojení dalších pedagogických pracovníků. Je žádoucí, aby žáci se speciálními vzdělávacími potřebami absolvovali v rámci základního vzdělávání co nejvíce pohybových aktivit (TV, ZATV) a nebyli z této výuky zbytečně uvolňováni.

ZATV navazuje na dřívější koncept zdravotní TV a rozšiřuje vizi očekávaných výstupů i v oblasti psycho-sociálního rozměru zdraví. V inovovaném návrhu konceptu zůstává zdravotní TV jako předmět speciálně-pedagogické péče a také jako možnost organizační a obsahová alternativa ATV (v případě preference škol) na školách a třídách zřízených pro žáky se SVP s dominujícím obsahem zaměřeným na korektivní cvičení s rehabilitačním efektem.

Konzultant APA

Konzultanti v oblasti APA poskytují učitelům TV, ostatním pedagogickým pracovníkům i dalším pracovníkům zapojených do formálního či neformálního vzdělávání (volný čas, sport, rehabilitace) komplexní podporu při začlenění žáků se SVP do PA či jinou potřebou podpory pro rozvoj PG.

Návrh požadavků na pozici konzultant APA:

1. Dokončené vysokoškolské magisterské studium oboru/programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na aplikovanou tělesnou výchovu se státní závěrečnou zkouškou ze speciální pedagogiky.
2. Dokončené vysokoškolské magisterské studium oboru/programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na aplikované pohybové aktivity se státní závěrečnou zkouškou ze speciální pedagogiky.
3. Dokončené vysokoškolské magisterské studium oboru/programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na tělesnou výchovu a speciální pedagogiku a kurz v systému celoživotního vzdělávání realizovaného vysokou školou zaměřený na aplikované pohybové aktivity nebo aplikovanou tělesnou výchovu.
4. Dokončené vysokoškolské magisterské studium oboru/programu v oblasti pedagogických věd zaměřené na speciální pedagogiku nebo speciální pedagogiku pro učitele a minimálně 5 let praxe v oblasti poradenství zaměřeného na podporu aplikovaných pohybových aktivit.

Návrh požadavků na kompetence konzultanta APA:

- **Plánovat společné vzdělávání v tělesné výchově.** Konzultant ATV musí být schopen: 1) diagnostikovat potřeby žáků se SVP; 2) diagnostikovat osoby účastníci se společného vzdělávání v TV; 3) přizpůsobit obsah TV tak, aby naplňovala individuální potřeby všech žáků; 4) vytvořit výukové plány pro společné vzdělávání v TV; 5) připravit prostředí pro společné vzdělávání v TV.
- **Realizace společného vzdělávání.** Konzultant v oblasti ATV musí být schopen: 1) přizpůsobit výuku tak, aby naplňovala potřeby žáků v ATV; 2) formovat chování žáků tak, aby byly zajištěny optimální podmínky pro výuku TV; 3) přizpůsobit komunikaci schopnostem žáků se SVP; 4) vést záznamy týkající se IVP.
- **Hodnotit studijní pokrok žáků a efektivitu používaných výukových a podpůrných strategií.** Klíčové role v této oblasti jsou: 1) hodnotit studijní pokrok žáka se SVP ve vztahu k cílům IVP; 2) hodnotit úpravy obsahu vzdělávání v TV pro žáky se SVP; 3) hodnotit efektivnost používaných vzdělávacích, výchovných a podpůrných opatření; 4) hodnotit snahu učitele TV zapojit žáky se SVP.
- **Odborná spolupráce s cílem zlepšit kvalitu společného vzdělávání.** Aplikovaná tělesná výchova má mezioborový charakter a od odborníků v oblasti ATV lze proto očekávat pravidelnou spolupráci s jinými odborníky nebo rodiči žáků se SVP. Klíčové role v této oblasti jsou: 1) spolupracovat s odborníky v oblasti TV, sportu a volnočasových aktivit; 2) spolupracovat s dalšími osobami podporující studenty se SVP; 3) rozvíjet odborné dovednosti a znalosti v rámci celoživotního vzdělávání.

Doporučený postup pro intervence konzultanta APA

Esenciálním východiskem pro plánování a realizaci inkluzivní TV je změna pedagogického myšlení. Pedagogové musí respektovat mezinárodní i národní právní normy a vycházet z předpokladu pozitivních postojů a důvěry pedagogů ve své vlastní profesní kompetence (self-efficacy). Sebevědomé, ale zároveň pokorné myšlení umožňuje pochopit nutnost celoživotního sebevzdělávání a týmové spolupráce s poradenskými pracovníky a dalšími subjekty.

Služby Centra APA v kontextu zapojení konzultantů APA odráží deset postupných kroků pro podporu škol při TV a dalších pohybových programech.

<p>1. krok <i>Kontaktování PPP, SPC či relevantního spolupracujícího subjektu</i></p> <p>Cíl: zahájit celý proces.</p>	<p>Některá poradenská zařízení předloží konkrétní návrhy či kontakty. Některé kraje prioritně řeší rozvoj poradenství pro inkluzivní TV – koncepčně např. Olomoucký kraj, MSK aj. Spolupracujícími subjekty mohou být také vysokoškolská pracoviště typu Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci, FTVS UK v Praze, FSpS MU v Brně, VŠ Palestra v Praze nebo pedagogické fakulty nejvhodněji se sdruženými programy TV a speciální pedagogika nebo se zkušenostmi v oblasti ATV (např. UJEP v Ústí nad Labem, PdF v Plzni nebo PdF v Českých Budějovicích).</p>
<p>2. krok <i>První schůzka – s rodičem nebo poradenským pedagogem</i></p> <p>Cíl: zjistit relevantní informace a představy zainteresovaných stran, zjistit možnosti a podmínky školy.</p>	<p>Nejprve mezi třídním učitelem nebo učitelem TV, případně jiným pověřeným pedagogickým pracovníkem, a kompetentním externím pracovníkem (nejlépe konzultantem APA). Pokud bude konzultant kontaktován rodičem, pak nejdříve schůzka konzultant – rodič.</p>
<p>3. krok <i>Koordinační schůzka na půdě školy</i></p> <p>Cíl: konfrontovat představy všech zainteresovaných a kompetentních osob o vzdělávání v TV a dalších pohybových programech.</p>	<p>Schůzka nejlépe za přítomnosti třídního učitele, učitele TV, pověřeného pedagogického pracovníka, řídicího pracovníka, rodiče (zákonného zástupce) a konzultanta APA. Před a po schůzce kontaktování pracovníka poradenského zařízení.</p>
<p>4. krok <i>Vyžádání posudku lékaře</i></p> <p>Cíl: získat relevantní informace o zdravotním stavu žáka se SVP od registrujícího lékaře pro účely tvorby podkladů pro IVP nebo PIPP.</p>	<p>Rodič obdrží od školy, poradenského zařízení nebo dalšího spolupracujícího subjektu formulář, který předloží registrujícímu lékaři svého dítěte (žáka). Rodič vysvětlí lékaři důvody, proč tým podílející se na vzdělávání potřebuje informace uvedené ve formuláři a vyzve ho k zodpovědnému vyjádření doporučení.</p>

<p>5. krok <i>Diagnostika motoriky, emocí, preferencí a sociálního začlenění</i></p> <p>Cíl: získat vstupní data o žáku se SVP pro vytyčení a ověření dílčích cílů.</p>	<p>Konzultant APA ve spolupráci se zákonnými zástupci, žákem, školou a poradenským zařízením zrealizuje vstupní diagnostiku před tvorbou IVP nebo v počátku realizace PIPP nebo IVP.</p>
<p>6. krok <i>Tvorba podkladů pro PIPP či IVP</i></p> <p>Cíl: nastavit plán vzdělávání dle aktuálních norem a standardů.</p>	<p>Na základě školního vzdělávacího plánu, tematického plánu učitele, vyjádření a přání rodičů (zákonných zástupců), lékařského doporučení, případně doporučení dalších odborných pracovníků vypracuje konzultant APA podklady pro podpůrná opatření. Navrhne pro SPC normovaná a nárokových podpůrná opatření a naplánuje získání (pronájem) nenárokových opatření (metodické materiály, kompenzační pomůcky apod.).</p>
<p>7. krok <i>Realizace osvětového programu nebo peer tutoring programu</i></p> <p>Cíl: pozitivní ovlivnění sociálního klimatu ve třídě a škole, vytvoření předpokladů pro pochopení speciálních potřeb spolužáka a vytvoření povědomí vrstevníků o možnostech pohybových aktivit konkrétního žáka se SVP.</p>	<p>Program typu Paralympijský školní den (pro mladší žáky či děti v MŠ upraven pod názvem pÁPÁ hrátky) nebo peer tutoring program zaměřený cíleně pouze na třídu s integrovaným žákem má za cíl pozitivní formování postojů spolužáků k účasti žáka se SVP v TV a dalších pohybových programech.</p>
<p>8. krok <i>Průběžné intervence</i></p> <p>Cíl: poradensky podpořit pedagogy, společně hodnotit plnění úkolů a cílů, flexibilně reagovat na aktuální dynamiku třídního kolektivu při realizaci TV a dalších pohybových programů.</p>	<p>Intervencí se myslí celoroční setkávání konzultanta APA s pedagogy a spolupůsobení v reálných podmínkách školní TV, včetně společných rozborů hodin a plánování, poradenství, zaškolování v některých specifických aktivitách, případně se spolupodílí na celoživotním vzdělávání.</p>
<p>9. krok <i>Zapůjčování didaktických a sportovně-kompenzačních pomůcek</i></p> <p>Cíl: zvýšit kvalitu vzdělávacího procesu v TV a dalších pohybových programech.</p>	<p>Konzultant APA společně s pedagogy vydefiniuje a zajistí baterii pomůcek a metodických materiálů, které by škola mohla získat mimo systém podpůrných opatření. Současně s tím zajistí společně nákup pomůcek ze systému podpůrných opatření tak, aby byl vhodně aplikovatelný v TV.</p>
<p>10. krok <i>Evaluace intervence a následné vytvoření plánu</i></p> <p>Cíl: zhodnotit efekt celého procesu vzdělávání v TV a dalších pohybových programech, nastavit následující intervenční a podpůrná opatření.</p>	<p>Pedagogové v TV společně s konzultantem APA provedou na závěr intervenčního období evaluaci v oblasti motoriky, emocí, preferencí a sociálního začlenění žáka se SVP.</p>

Spolupráce se školami a školskými poradenskými zařízeními

Při implementaci inkluzivních přístupů ve vzdělávání v ČR je často opomíjena spolupráce s dalšími subjekty mimo škol a školských poradenských zařízení. Přitom příklady dobré praxe ze zahraničí, ale i u nás představují jasný důkaz finanční, časové i personální efektivity takové spolupráce.

Tuto spolupráci je vhodné deklarovat také ve formulářích:

- **doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole** (analogicky ve školském zařízení) – deklaruje poradenské zařízení jako např. Podpůrné opatření jiného druhu,
- **individuální vzdělávací plán** – deklaruje škola jako Další subjekty podílející se na vzdělávání žáka. Zároveň v kolonce Podpůrná opatření jiného druhu lze uvést konkrétní podporu od těchto subjektů, která nevyžaduje finanční nároky na systém podpůrných opatření (např. zapůjčení sportovně-kompenzačních pomůcek; zaškolení pedagogického pracovníka apod.) nebo
- **plán pedagogické podpory** – deklaruje škola jako Podpůrné opatření jiného druhu, doplněné o Doporučení k odbornému vyšetření (jiné). Toto vyšetření se může týkat doporučení registrujícího lékaře a diagnostiky motoriky, případně relevantních psycho-sociálních charakteristik při začlenění žáka se SVP ve vyučování.

Doporučení poradenských zařízení pro vzdělávání žáka se SVP pak mohou obsahovat i kontakt na další subjekty, které se na vzdělávání mohou podílet. Jedná se nejčastěji o ověřené organizace nebo jednotlivce, kteří mají zkušenosti z obdobně realizovaných intervencí. Po jejich kontaktování nejčastěji dochází k organizačním schůzkám s dohodou následných formalizovaných i neformalizovaných kroků. Zapojení těchto subjektů pak školám garantuje ověřený metodický postup, který vede k vyšší kvalitě vzdělávání žáků se SVP i jejich spolužáků bez SVP při zachování plnění všech povinností školy s maximálním možným snížením administrativního tlaku, který s dalšími subjekty společně sdílí.

Příklad konkrétní spolupráce:

Spolupracující subjekt:	Centrum APA zřízené na Katedře aplikovaných pohybových aktivit Fakulty tělesné kultury UP v Olomouci.
Podoba (předmět) spolupráce:	Vypracování IVP nebo podkladů pro IVP do tělesné výchovy; vypracování plánu nebo podkladů pro plán pedagogické podpory; zapůjčení sportovních a sportovně-kompenzačních pomůcek; poradenství při výběru nárokových relevantních pomůcek pro pohybové programy realizované školou či školskou organizací; přímá poradenská podpora při realizaci vyučovací jednotky TV; personální podpora při realizaci krátkodobých jednorázových pohybových programů (kurzů, výletů, pobytových akcí); diagnostika a evaluace vybraných charakteristik (motorika, psychosociální oblast relevantní pro TV); realizace peer tutoring programu pro školní TV; realizace osvětové a vzdělávací akce typu Paralympijský školní den; poskytnutí metodických materiálů pedagogickým pracovníkům; zaškolení pedagogického pracovníka při realizaci plaveckého nebo lyžařského kurzu.

Jednou z těch nejčastěji využívaných je spolupráce s vysokoškolskými subjekty s programy (dříve obory) orientovanými na vzdělávání. Pro zjednodušení lze takovou spolupráci rozdělit na dlouhodobou, krátkodobou nebo jednorázovou. Tato spolupráce má charakter smlouvy mezi zainteresovanými subjekty. Ty jsou řešeny např. jako tzv. smlouva o fakultní škole nebo smlouva o spolupráci. Zajišťuje školám možnost přijímat oficiálně nekvalifikované, ale kompetenčně částečně vybavené pracovníky bezplatně nebo dokonce s možností finanční odměny škole nebo zaměstnancům školy. Krátkodobou spoluprací je spolupráce týkající se např. několikátýdenní nebo několikaměsíční podpoře, která se neopakuje nebo jen minimálně opakuje. Jedná se např. o účast žáka se SVP na plaveckých kurzech, v konkrétním předmětu (např. dopravní výchova), při konkrétní praxi (např. na středních školách) nebo při účasti na mimoškolních pohybově zaměřených aktivitách. Jednorázová spolupráce je pak realizována v rámci lyžařského kurzu, školy v přírodě, adaptačního kurzu nebo školním výletě.

Obdobné smlouvy, zejména smlouva o spolupráci, mohou být uzavřeny i mezi školou a jinak zaměřenými subjekty. Jedná se např. lyžařská nebo plavecká „škola“, poskytovatel sociální péče (např. v místě mimoškolní pobytové akce typu škola v přírodě) nebo subjektem poskytujícím praxi (ve výučných oborech na střední škole). Vhodné jsou

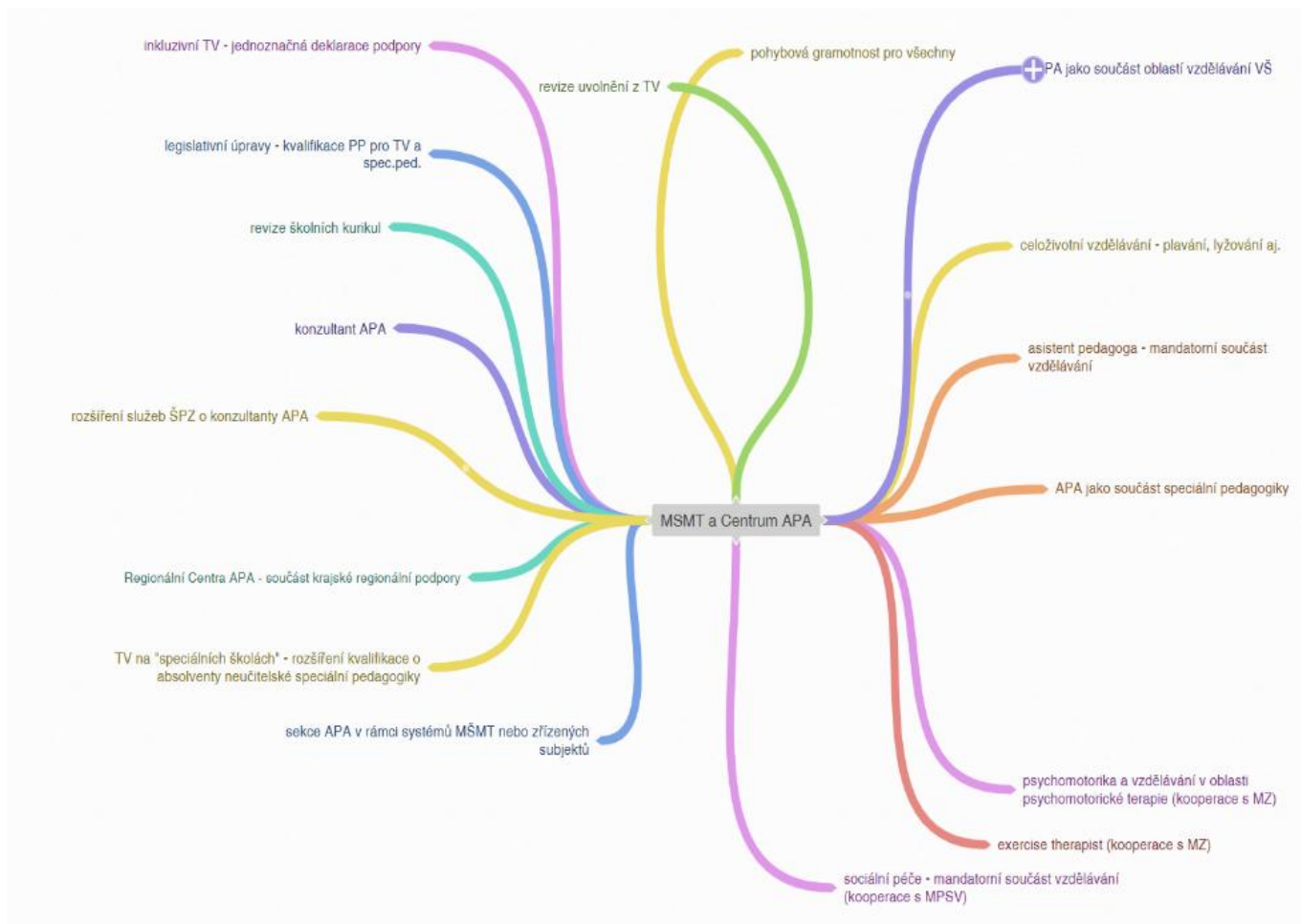
---

i smlouvy o sdílení povinností při vzdělávání, vyjasnění si pravidel spolupodílení se při náležitém dohledu, povinnosti ohledně bezpečnosti a spoluzodpovědnosti při vzniklé škodě či zranění.

Před podepsáním konkrétní smlouvy je vydefinována podoba vzájemné spolupráce, která může být více či méně konkretizovaná. Může však také zůstat otevřená nebo vždy specifikovaná v dodatcích ke smlouvě.

V případě, že je u žáka zpracováván individuální vzdělávací plán či obdobný dokument či smlouva, je vhodné (viz předchozí kapitola) uvést spolupracující subjekty, v našem případě Fakulta tělesné kultury UP v Olomouci (resp. Centrum APA) jako spolupracující subjekt podílející se na vzdělávání.

Spolupráce s MŠMT

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) představuje vrcholný orgán zodpovědný za koordinaci vzdělávání, včetně tělovýchovy, zabezpečující normy, jejich dodržování a finanční podporu pro jeho realizaci.

Tělesná výchova, včetně ATV s účastí žáka se SVP, vyžaduje aktuálně hlubší podporu ze strany MŠMT, než tomu bylo kdykoliv v minulosti. Hlavními důvody je jednoznačná podpora inkluzivního vzdělávání jako celkového konceptu, podpora pohybových aktivit v režimu školy jako jasná reakce na snižující se trend pohybové gramotnosti ve společnosti, v neposlední řadě pak revize systémových opatření, které v minulosti vylučovala určité skupiny žáků z účasti v pohybových aktivitách organizovaných školou (zejména nadužívání uvolňování z tělesné výchovy).

Z důvodu nápravy dosavadního stavu bylo nutné zahájit celou řadu společných postupů. Klíčovým společným výstupem je implementace pojetí ATV a inkluzivní TV do Národního plánu podpory pohybu dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních a státní politiky školního a vysokoškolského sportu pro období 2024–2028. Z těchto důvodů je vhodné přistoupit k dalším krokům a revidovat:

- a) postupy začlenění žáků s potřebou podpory pro TV – vize Metodického pokynu k zařazování dětí, žáků a studentů s potřebou podpory do tělesné výchovy;
- b) systémová podpora pro zřízení pracovních pozic speciální pedagog se specializací na pohybové aktivity – vize Konzultant APA;
- c) regionální podpora aplikovaných pohybových aktivit na krajské úrovni – vize zřízení Regionálních Center APA či jako součástí Krajských center pohybové gramotnosti;
- d) úpravy kurikul pro optimálnější zařazování žáků se SVP do TV – vize implementace opatření do revidovaných rámcových vzdělávacích programů pro různé stupně a typy škol.

Spolupráce s Českou školní inspekcí

Česká školní inspekce (ČŠI) je národní autoritou pro hodnocení kvality a efektivity počátečního vzdělávání zahrnujícího mateřské školy, základní školy, základní umělecké školy, střední školy, konzervatoře, vyšší odborné školy a všechna školská zařízení (např. školská poradenská zařízení, střediska volného času, školní jídelny apod.), samostatným správním úřadem České republiky s celostátní působností zřízeným ze zákona, organizační složkou státu a služebním úřadem podle zákona o státní službě. Organizačně je Česká školní inspekce členěna na ústředí se sídlem v Praze a 14 krajských inspektorátů. Vedoucím úřadu je ústřední školní inspektor. Působnost České školní inspekce spočívá zejména v zajištění externího hodnocení kvality a efektivity vzdělávání a vzdělávací soustavy České republiky, a to prostřednictvím sledování, hodnocení a kontroly vzdělávání, výchovy a školských služeb poskytovaných veřejnými, soukromými i církevními školami a školskými zařízeními zapsanými ve školském rejstříku. V rámci inspekční činnosti Česká školní inspekce získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy, zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů a akreditovaných vzdělávacích programů a dále podmínky a průběh poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, zjišťuje a hodnotí plnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem, vykonává kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb, a vykonává veřejnosprávní kontrolu využívání finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných školám a školským zařízením.

(viz <https://www.csicr.cz/cz/Zakladni-informace/O-nas>).

Na celorepublikové úrovni dosud chybí propojení konceptu inkluzivní TV a metodické podpory ze strany ČŠI. Je proto logickým krokem, aby ČŠI ve vztahu k metodické podpoře, hodnocení kvality a naplňování školního vzdělávacího programu spolupracovala s metodickým Centrem APA a jeho součástí Regionálním Centrem APA pro Olomoucký kraj. Navzdory nižší míře tradice a zkušeností v oblasti inkluzivní TV na celorepublikové úrovni se ČŠI okrajově již řadu let věnuje tématům jako uvolňování z TV, zdravotní TV aj.

Jedním z výsledků spolupráce je implementace témat zaměřených na žáky se SVP nebo žáky s potřebou podpory v TV jako součást strategického dokumentu Aktivní škola, který ČSI vydala v roce 2023. Druhé rozšířené vydání [zde](#).

Spolupráce s Národním pedagogickým institutem

Národní pedagogický institut (NPI) České republiky je přímo řízenou organizací MŠMT. Zajišťuje přenos vzdělávacích inovací z centrální koncepční úrovně do školské praxe v regionech. Vytváří rámcové vzdělávací programy pro předškolní, základní, základní umělecké a střední vzdělávání. Stará se o metodickou podporu škol a pedagogů a cílené vzdělávání pedagogických pracovníků. Významnou roli v podpoře škol v regionech mají krajská pracoviště NPI. NPI je školským vzdělávacím, metodickým, kurikulárním, výzkumným, odborným a poradenským zařízením pro řešení otázek předškolního, základního, středního a vyššího odborného vzdělávání. Zasahuje rovněž do oblasti základního uměleckého, jazykového, neformálního, zájmového a dalšího vzdělávání (viz <https://www.npi.cz/>).

NPI je orgán pověřený vytvořením a správou kurikul pro vzdělávání, zejména rámcovými vzdělávacími programy. V současné době prochází jednotlivé dokumenty procesem revizí. Součástí vzájemné provázanosti a spolupráce MŠMT, NPI, České asociace aplikovaných pohybových aktivit, České společnosti učitelů tělesné výchovy a některých dalších subjektů je spolupůsobení na RVP ZV pro oblast vzdělávání Člověk, zdraví a bezpečí a zejména pak vzdělávací obor tělesná výchova. Díky této provázanosti a spolupráci doznal dokument úprav, které dále napomáhají účasti žáků se SVP a další žáků s potřebou podpory v TV (viz [zde](#)).

Krajské pracoviště Olomouc pak představuje významného partnera při naplňování implementace dlouhodobého záměru Olomouckého kraje. V těsné spolupráci pak probíhají jednotlivé kroky v implementačním období 2024–2028. Prohloubení spolupráce je vizí pro oblast inkluzivního vzdělávání, včetně spolupráce při podpoře žáků s nadáním a sociálním znevýhodněním.

Spolupráce s pracovišti UP v Olomouci

Ústav speciálně pedagogických studií (ÚSS) na Pedagogické fakultě UP v Olomouci je jedna z největších organizačních jednotek v České republice podílející se na vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřených na speciální pedagogiku. Svým rozsahem, počtem zaměstnanců i studentů se jedná o nejkomplexnější vysokoškolské pracoviště svého zaměření vůbec. ÚSS je garantujícím pracovištěm oblasti speciální pedagogiky, včetně vysokoškolských programů i na jiných pracovištích UP v Olomouci. Představuje garanta kvality speciálně pedagogické teorie a hlavní autoritu pro budoucí pracovníky v praxi. Spolupráce Centra APA a ÚSS probíhá na mnoha úrovních, včetně zařazení pracovníků ÚSS do společného týmu v rámci implementace dlouhodobého záměru ve vzdělávání v Olomouckém kraji v kontextu podpory heterogenních třídních kolektivů. ÚSS se také podílí na vzdělávání budoucích konzultantů APA prostřednictvím garance a výuky některých klíčových poradensky zaměřených vysokoškolských předmětů.

Centrum podpory studentů se specifickými potřebami je rektorátním zařízením silně propojené s ÚSS se společnou působností i v Centrum APA. Právě propojení těchto jednotek nabízí nejen studentům UP se speciálními potřebami potřebné služby v oblasti formálního vzdělávání i naplňování potřeby plnohodnotných volnočasových aktivit, ale zejména umožňuje společné naplňování třetí role vysokých škol v podobě podpory mimo univerzitního prostředí.

Projektový servis UP je klíčovým servisním pracovištěm pro podporu plánování a řešení projektů rozvojových i výzkumně orientovaných. Hned od počátku působení Centra APA se stal PSUP nedílnou součástí všech realizovaných aktivit.

Spolupráce s odbornými, profesními a sportovními organizacemi v neformálním vzdělávání

Zájmové vzdělávání, zejména pak střediska volného času představují ojedinělou možnost kvalifikovaného, dlouhodobého a smysluplného působení na děti, žáky, studenty, ale i mladé dospělé ve volném čase. Formování osobnosti těchto cílových skupin je možné díky koncepční práci zejména pedagogů volného času, kteří pomáhají naplňovat práva na volný čas, v našem kontextu pak na pohybové aktivity. Aktivizaci přitom pedagogové vnímají jako nástroj pro osobnostně-sociální rozvoj a jsou prodlouženou rukou povinného základního i následného středoškolského vzdělávání. Opomíjením tohoto dílu vzdělávací mozaiky by bylo negativním zásahem do systému podpory inkluzivních PA a celkově by jej bylo možné vnímat jako nenaplňování práv žáků se SVP na vzdělávání a volný čas. Centrum APA, zejména prostřednictvím své jednotky RC APA Olomouckého kraje spolupracuje dlouhodobě se třemi Středisky volného času – Dům dětí a mládeže v Olomouci, Kojetíně a Jeseníku. U těchto subjektů jakožto vzdělávacích center jsou realizovány vzdělávací programy pro interní i externí pracovníky pro další podporu inkluzivního (tentokrát) neformálního vzdělávání. Praktické workshopy jsou nabízeny i pedagogům volného času ostatních středisek. Aktuálně byla zahájena spolupráce s českou sekcí organizace Duke of Edinburgh.

Občanská společnost spolupracujících a aktivně působících neziskových organizací sebou přináší jak konkrétní podporu v oblasti komunit se zásahem regionálním, tak v případě spojování organizací či nastavení nadregionálních organizací i působnost celorepublikovou. Díky těmto aktivitám je možné oslovovat potenciální účastníky našich akcí jako jsou pravidelné kroužky pro děti – APA lezení, APA plavání, všestranná pohybová příprava dětí s postižením. Můžeme efektivně vyhledávat a oslovovat případné spolupracující organizace s nabídkou účasti jejich členů na akcích typu S APA či na vodě, APA větrání, inkluzivní zimní lyžařské výcvikové kurzy, víkendy pro rodiny s dětmi s postižením nebo na „vlajkovou loď“ našich kurzů [Expedici PřesBar](#). Díky spolupráci s nejrůznějšími subjekty je možné od roku 2012 realizovat seriál osvětových programů Dny na monoski (viz výše), včetně oslovování neziskového sektoru.

Neformální vzdělávání je podpořeno i přímým oslovováním instruktorů, trenérů, sociálních a aktivizačních pracovníků jak v oblasti sportu, sociální péče nebo neziskového sektoru. Jednorázové osvětové programy jsou realizovány pro uživatele služeb sociální péče a zaměstnance poskytovatelů sociální péče. Zajišťována je i podpora personální pro účast dětí se SVP na pobytových akcích typu dětské tábory. Těmto subjektům jsou i zapůjčovány sportovní a sportovně-kompenzační pomůcky na podporu maximálního zapojení účastníků zejména s postižením.

Efektivní napojení na zastřešující, odborné nebo profesní organizace dále prohlubuje dopady práce Centra APA a RC APA Olomouckého kraje. Jedná se zejména o úzké spojení s Českou asociací aplikovaných pohybových aktivit, Evropskou federací aplikovaných pohybových aktivit, Českou společností učitelů tělesné výchovy, Českou společností tělovýchovného lékařství, v posledních letech pak i Odbornou společností praktikujících dětských lékařů ČLS JEP nebo Asociací psychologů sportu. Klíčovým partnerem při podpoře speciálně pedagogické je pak Asociace pracovníků speciálně pedagogických center. V minulosti jsme se také spolupodíleli na některých strategických dokumentech z celonárodně působících organizací Sokol, Českou asociací Sport pro všechny, Českou asociací lyžařských škol nebo organizací Rino sport akademie. Na regionální úrovni patří mezi spolupracující subjekty spolupodílející se na rozvoji pohybové gramotnosti pro všechny například organizace Svišti v pohybu nebo Sportimáček. Jedním z systémových opatření je i spolupráce s lyžařskými školami vybraných lyžařských areálů, zaškolování jejich pracovníků, půjčování pomůcek a realizace osvětového programu v seriálu [Dny na monoski](#). Cílem je umožnit zájemcům stejné služby jako mají děti či rodiny dětí bez SVP ve volném čase.

Sdílení zkušeností s dalšími spolky, ústavy nebo nadačními fondy otevírá nejširší možnosti spolupráce. Domovská katedra APA dlouhá léta intenzivně spolupracuje a ve spolupráci se studenty i realizuje programy pro Nadační fond dětské onkologie Krtek. Letitá spolupráce a sdílení zkušeností umožňuje spojení s Centrem Paraple. NF Českého rozhlasu Světluška v letech 2024-2025 nabídla finanční podporu pro zaměstnání konzultantů APA pro žáky se zrakovým postižením v 7 krajích ČR. Nadační fond Konta Bariéry v minulosti finančně podporoval výše uvedenou akci Expedice PřesBar a pomohl její uvedení v širokou známost.

Vybrané aktivity Centra APA v kostce

Od roku 2017 jsme kontaktovaným pracovištěm pro připomínkování strategických a většiny legislativních dokumentů v oblasti inkluzivní školní TV, podpory parasportu nebo volného času osob se speciálními potřebami.

Od roku 2017 jsme nedílnou součástí doplňujícího vzdělávacího a poradenského školského i školního systému Olomouckého kraje.

Od roku 2024 jsme jedním ze dvou finančně největších partnerů Olomouckého kraje při realizaci jeho projektů zaměřených na implementaci dlouhodobého záměru ve vzdělávání.

● Metodické Centrum APA (mimo RC APA).

- Pravidelná podpora 220 dětí, žáků a studentů se SVP (zejména mezi lety 2017–2020).
- Podpora na inkluzivní kurzovní výuce – více než 30 kurzů.
- Lektorská činnost na vícedenních akcích i jednodenních eventech.
- Zřízení a provoz největší půjčovny sportovně-kompenzačních pomůcek v České republice. Zapůjčování pomůcek pro potřeby škol a školských zařízení v Olomouckém kraje (nově i v regionech Moravskoslezského a Jihomoravského kraje) zdarma.
- Hlavní tvůrčí činnost Metodického pokynu k zařazování žáků a studentů s potřebou podpory do tělesné výchovy.
- Spolupráce činnost revidovaných Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání ve vzdělávacím oboru tělesná výchova.
- Koordináční a tvůrčí činnost očekávaných výsledků učení minimální doporučené úrovně (MDÚ) ve vzdělávacích oblasti Člověk, zdraví a bezpečí revidovaných Rámcových vzdělávacích programů pro základní vzdělávání ve vzdělávacím oboru tělesná výchova.
- Spoluvytváření Krajského akčního plánu a Dlouhodobého záměru ve vzdělávání Olomouckého kraje.
- Spoluvytváření strategického dokumentu České školní inspekce Aktivní škola.
- Spoluzaložení regionální center APA v Moravskoslezském a Jihomoravském kraji a realizace praktických workshopů pro jejich pedagogické pracovníky.
- Řešení 7 rozvojových projektů s finanční dotací větší než 5 mil, 3 z nich větší než 25 mil.
- Pořádání celonárodních konferencí zaměřených na APA.
- Podpora výuky v prakticky zaměřených předmětech - zejména Inkluzivní pohybové aktivity v přírodě, Expedice PřesBar, inkluzivní lyžařské kempy, Dny na monoski, víkendy pro rodiny s dětmi s postižením, vytváření podmínek pro praxe studentů dvou fakult UP v Olomouci a otevření možnosti pracovních stáží zahraničních studentů partnerských univerzit a neziskových organizací.
- Od roku 2024 do roku 2028 koordinace vzdělávání pracovníků Pedagogicko-psychologických poraden a Speciálně pedagogických center Olomouckého kraje.
- Od roku 2024 do roku 2028 koordinace systémové práce Úřadu Olomouckého kraje v oblasti práce s heterogenními třídními kolektivy na středních školách.

-
- Od roku 2020 do roku 2028 koordinace Krajského centra prevence předčasných odchodů ze vzdělávání.
  - Od roku 2024 do roku 2028 realizace ve spolupráci s NPI České republiky systémového vzdělávání pedagogických pracovníků středních škol v oblasti rozvoji průřezových kompetencí v systému vzdělávání Úřadu Olomouckého kraje.
  - Vydávání převážně prakticky zaměřeného metodického časopisu Aplikované pohybové aktivity v teorii a praxi.
  - Spolupráce na řešení přístupnost sportovišť a prostor pro sport a volný čas. Aktuálně intenzivní spolupráce s Fotbalovou asociací České republiky na mapování přístupnosti vybraných fotbalových areálů a podpoře fanoušků se speciálními potřebami.
- **Fungování RC APA Olomouckého kraje od roku 2017.**
    - Realizace praktických workshopů (průměrně 2-3 měsíčně).
    - Podpora více než 500 pedagogických pracovníků účastnících se praktických workshopů.
    - Podpora více než 150 dětí, žáků a studentů se SVP v pravidelné celoroční výuce školní TV.
    - Podpora při realizaci inkluzivní kurzovní výuky – více než 50 kurzů.
    - Realizace 3 typů inkluzivních kroužků (plavání, lezení a všestranná pohybový příprava) pro 70 dětí.

Vize pro další rozvoj

Plány a vize pro působnost Centra APA, respektive RC APA OK byly v minulosti opakovaně prezentovány na národních konferencích aplikovaných pohybových aktivit. Celá řada z nich je postupně naplňována. Mezi ně patří zejména:

- a) revize uvolňování ze školní TV a implementace aktivizačních či inkluzivních principů do systémů formálního i neformálního vzdělávání;
- b) etablování a financování pracovních pozic konzultant APA;
- c) působnost při tvorbě a následných řešení strategických dokumentů na úrovni obce, kraje i státu, včetně dlouhodobé finanční podpory;
- d) implementace podpory žáků se SVP do národních kurikul školní tělesné výchovy;
- e) implementace ATV, APA, ITV do národní legislativy, včetně podzákonných norem;
- f) podpora vysokoškolských tematicky zaměřených studijních programů;
- g) podpora celoživotního vzdělávání v oblasti APA a rozšiřování jejich zaměření;
- h) etablování regionálních center do všech krajů, včetně hl. města Prahy;
- i) zajištění vytváření sítě půjčoven sportovně-kompenzačních pomůcek;
- j) zajištění vytváření sítě komerčních poskytovatelů služeb v oblasti sportu a volného času pro participaci osob s postižením;
- k) zajistit vznik odborné společnosti, profesní komory nebo součást zastřešujícího obdobného subjektu garantujícího rozvoj a implementaci APA v praxi;
- l) výstavba nebo rekonstrukce samostatné budovy pro zasídlení Centra APA, včetně prostor pro poskytování sportovních a volnočasových služeb;
- m) v kooperaci s obdobnými subjekty vytvořit systém zajištění pohybových aktivit jako rehabilitačně-terapeutického nástroje financovaného ze systému zdravotního pojištění;
- n) zajistit pohybové aktivity jako samostatnou službu v oblasti sociální péče s akcentem na prevenci;
- o) vytvoření meziresortní komise na podporu sportu a pohybových aktivit osob se speciálními potřebami;
- p) podpořit vznik samostatného oddělení v resortu MŠMT nebo sportu;
- q) vyvolat vznik národních zastřešujících subjektů a vytvoření aplikačních center APA pro podporu mezinárodní spolupráce, mobilitu a mezinárodní autoritu v této oblasti.

Příklady partnerů

**ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ
VÝBOR**

